

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
 Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

O femeie despărțită sau a căruia bărbat s'a săvârșit din viață poate ea să se căsătorească în țara noastră înaintea expirării celor zece luni de văduvie (art. 210 și 278 C. civ.), dacă statutul ei ar permite recăsătorirea înaintea expirării acestui termen de d. D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Inalta Curte de casație și justiție s. II: S. I. Ștefănescu, *compturi*.

Idem: Calipso și Atanase Castris cu Smaranda G. Minculescu și N. Tomescu.

Curtea de apel din Galați, s. I: Primăria Brăila cu Mândica Gavrila.

Erată.—Informații.—Bibliografie.

O femeie despărțită sau a căruia bărbat s'a săvârșit din viață, poate ea să se căsătorească în țara noastră înaintea expirării celor zece luni de văduvie (art. 210 și 278 C. civ.), dacă statutul ei ar permite recăsătorirea înaintea expirării acestui termen?

Această chestiune fiind din cele mai controversate, vom reproduce mai întâi o scrisoare a Ministrului Justiției din Franca către procurorul general al Curței din Pau, în care ea se găsește foarte bine, de și pe scurt, tratată, și apoi vom face observațiile noastre.

Iată scrisoarea despre care e vorba:

D-le Procuror general,

D-l G... și D-na R..., originari din Statele Unite (New-York), fiind despărțiți în baza unei hotărâri a trib. din... , cu data din 17 Mai 1898, transcrisă la 2 Septembrie acelaș an, mi-au cerut voie de a contracta din nou o a doua căsătorie, înainte de expirarea termenului de zece luni prescris de art. 296 C. civ. (278 C. civ. rom.).

Această cerere dă loc la două dificultăți:

În primul loc, chestiunea este de a se ști dacă oprirea edictată de textul sus citat se aplică la cazul,

când doi soți despărțiți voesc să se căsătorească din nou (1).

Unii comentatori (2) observă că art. 296 din Codul civil (278 C. rom.), ca și art. 228 din acelaș Cod (210 C. rom.), având de scop împedizarea confuziunii paternității, această confuzie nu mai este cu putință de câte-ori este vorba de recăsătorirea unor soți despărțiți; de unde se deduce, că termenul de zece luni, prescris de sus citatul text, nu este aplicabil în specie.

Acest mod de a vedea, nu mi se pare însă admisibil. Tot ce se poate deduce din teoria mai sus expusă, este că legea cuprinde o lacună, care nu mă autorisă a o îndrepta, aceasta fiind treaba legiuitorului, iar nu a interpretului.

Pe de altă parte, dintr'un certificat produs în cauză se constată că legea Statului New-York permite soților despărțiți de a se însoți, fără a observa nici un termen. Chestiunea este, prin urmare, de a se ști dacă art. 296 din Codul civil (278 C. rom.)

(1) Noua lege fr. asupra divorțului (art. 295), permite în adevăr această căsătorie, contrar vechiului art. din Codul Napoleon (295), care a fost admis și la noi (art. 277), sub îndatorirea însă de a săvârși din nou căsătoria soților înaintea ofițerului stărei civile și de a stipula aceleași convențiuni matrimoniale pe care soții le aveau înainte, dispoziție care este foarte înțeleaptă și fără de care soții ar fi putut să se despărță, numai în scopul de a fraudă pe cei de al treilea și de a se sustrage de la obligațiile care ar fi putut să rezulte din primul lor contract matrimonial. Codul Calimach (art. 123), reproducând o dispoziție înțeleaptă a Codului austriac (art. 118), permite de asemenea soților de a se însoți din nou, însă se controversează chestiunea de a se ști dacă împăcarea soților poate să rezulte din o simplă conviețuire de fapt, sau dacă căsătoria trebuie să fie din nou celebrată. Curtea noastră supremă s'a pronunțat și într'un sens și în altul. (Vezi Bulet. Cas. anul 1869, p. 353 și Dreptul din 1884, No. 70). O particularitate de notat este, că ambele decizii sunt date în aceeași afacere, privitoare pe G. Cantacuzino și Elena Bașota, în cât soții Cantacuzino sunt considerați, la 1869, ca despărțiți, iar la 1884, ca nedespărțiți. Iată unde poate să ne conducă nestatornicia jurisprudenței!

(2) Carpentier, *Tr. théorique et pratique du divorce*, I, 320, 4°. Vraye et Gode, *Le divorce et la séparation de corps*, II, p. 107 urm.—*Contrà Baudry, Comment. sur le divorce*, p. 61. Coulon, *Le divorce*, IV, p. 33. Grévin, *Tr. du divorce*, No. 328, etc. Vezi asupra acestei controverse, care nu'și mai are ființă în legea noastră, Pand. fr., *Divorce*, 2615.

cuprinde o dispoziție de ordine publică de natură a ține în frâu statutul personal al străinilor, care ar fi contrar.

Cu toată decisiunea Curței din Paris de la 13 Febr. 1872, care este criticată de o parte din doctrină, cred că proibițiunea pentru femei de a putea contracta o nouă căsătorie înaintea expirării celor zece luni de văduvie, care urmează desfăcerea căsătoriei precedente, nu este o regulă de ordine publică.

În materie de împedici la căsătorie, legiuitorul, în adevăr, a avut îngrijirea de a sancționa dispozițiile de ordine publică prin nulități care pot fi propuse, fie de părți, fie de Ministerul public. Ori, neobservarea termenului de zece luni nu atrage nici o nulitate. Art. 194 din Codul penal⁽³⁾ cuprinde, ce e dreptul, o sancțiune a proibițiunii prevăzută de C. civ.; însă ea nu privește de cât pe ofițerul stărei civile și nu poate fi invocată în specie, fiindcă dispozițiile la care se aplică art. 50 din C. civ. (36 C. civ. rom.), care, ca și art. 194 din Codul penal, are un caracter represiv, nu sunt de ordine publică.

În fine, trebuie să adaug că art. 296 C. civ., (278 C. rom.) este o consecință a art. 315 din acelaș Cod. (289 C. rom.), care stabilește o presumpție de legitimitate în favoarea copilului născut în cele trei sute de zile de la desfăcerea primei căsătorii. Această presumpție nu se referă însă de cât la copilul a cărui statut personal este cărmuit de legea franceză; filiațiunea copilului străin se determină de presumpțiile legii țării sale, și neobservarea termenului de zece luni nu poate, de câte ori acest termen nu este prescris de legea străină, să producă vre-o consecință în privința lui. În aceste condițiuni, cred, d-le Procuror general, că prescripțiile art. 296 din C. civ. (278 C. rom.), nu sunt aplicabile în cazul de față și că este loc de a se urma, în privința soților despărțiți G.... R...., regulile statutului lor personal.

(Din *Journal Clunet*, anul 1899, p. 218, 219 și *Journal des parquets*, anul 1898, partea III).

Art. 210 din Codul nostru civil oprește căsătoria unei văduve înaintea expirării termenului de zece luni, socotite din ziua morții bărbatului, iar art. 278 din acelaș Cod nu face de cât a aplica aceiaș regulă la femeia despărțită. Acest termen, la caz de despărțenie, va curge din ziua transcrierii hotărârii de divorț, căci numai din acest moment despărțenia este definitivă⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Art. 194 din C. penal fr., *nereprodus de legiuitorul nostru*, pedepsește cu amendă pe ofițerul stărei civile care, înaintea expirării termenului de zece luni, ar căsători pe o femeie ce fusese mai înainte măritată.

⁽⁴⁾ Cpr. C. Paris, Sirey, 99, 2, 251. *Idem*. Trib. Paris. *Pand. Périod.* 1900, 2, 30.—Este în adevăr de principiu că, la caz de divorț, căsătoria nu se consideră ca desfăcută decât

Termenul de zece luni este cel mai lung al gestațiunii femeii (art. 289). Deci, dacă femeia rămasă văduvă n'a născut nici un copil în acest timp, este o dovadă desevărsită că ea n'a rămas îngreunată de la bărbatul dintâi⁽⁵⁾.

Motivele acestor dispoziții sunt deci, pe de o parte, *neamestecarea seminței (turbatio sanguinis)*⁽⁶⁾, iar pe de alta, cinstea bărbatului sevărsit din viață, după cum se exprimă art. 144 din Codul Calimach și pravila lui Matei Basarab (glava 261)⁽⁷⁾; căci, în adevăr, n'ar fi fost nici moral, nici cuviincios ca văduva să se poată căsători de al doilea, în dată după moartea bărbatului său. Ast-fel, o văduvă nu s'ar putea căsători înaintea termenului de zece luni, chiar dacă ușurarea ei, înaintea acestui termen, ar face neîndoelnică paternitatea pruncului⁽⁸⁾.

Art. 1313 din Codul german admite soluția contrară, ceea-ce dovedește că, în acest Cod, motivul tras din buna cuviință nu joacă nici un rol: «O femeie nu se poate căsători de al doilea, zice acest text, înainte de a se îndeplini zece luni de la des-

din ziua transcrierii hotărârii în registrele stărei civile. Cpr. Cas. fr. D. P. 94, 1, 67. Trib. Bar-sur-Seine și Paris, *Pand. Périod.* 1900, 2, 126 Sirey, 99, 2, pag. 84 și 285. *C. judiciar* din 1900, No. 40. *Pand. Périod.* 99, 2, p. 143. Sirey, 94, 1, 5. Veđi și T. Huc, II, 398. Baudry, I, 730, 742. Beudant, *Cours de dr. civ. fr.*, II, p. 59 și 81.

⁽⁵⁾ După art. 148 din Codul Calimach, se păgubește văduva de căstigurile nuntești, dacă va naște după îndeplinirea de zece luni de la moartea bărbatului, căci, fără îndoială, se dovedește că pruncul este din curvie. Iată cum se exprimă, în această privință, Andronaki Donici (capit. 30, § 11): «Femeia, după moartea bărbatului, de nu va păzi anul jălirei și se va mărita, nu numai darurile cele dinaintea nunței, și cele ce îi va fi lăsat bărbatul, le vor lua moștenitorii fii ce vor fi rămas, ci datoare este să deosebească și jumătate din averea sa fiilor, iar de nu vor fi fii, le vor lua rudeniile său frați, iar nefiind nici o rudenie, să se dea la cutia obștei». Cpr. Harmenopol, Cartea IV, tit. 6, *De ante nuptias donatione*, unde se zice: «*Si intra tempora luctus sub finem anni mulier pepererit, ut ambiguum non sit partum ex priori matrimonium susceptum non esse, ea omnino sancimus privari donatione ante nuptias et quoad proprietatem et quoad usumfructum*». Veđi și art. 1234 din Codul portughez de la 1867.

⁽⁶⁾ L. 11, § 1, Dig. 3, 2, *De his qui notantur infamia*. Cpr. Pothier, *Contrat de mariage*, VI, 530.

⁽⁷⁾ «Muierii care îi va muri bărbatul, aceea nu e volnică să iea alt bărbat până nu va trece jalea *un an*. Iar de îi va zice împăratul sau Domnul, atunci poate mai înainte până ce n'a trecut acel an de jale să se mărite. Pentru două viui s'au întărit a fi anul de jale unul, ca să nu se mărite muieria într'insul, însă una ca să nu se tâmple muierea grea, iar a doua, căci iaste datoare pentru cinstea bărbatului ei să jălească. Aceasta de multe ori se află la Dumnezezeștele canoane de spune, că încă muierea care nu umple anul cel de jale, ci se mărită de iea alt bărbat, aceea are și certare său pedeapsă».

⁽⁸⁾ Marcadé, I, 756, Valette, *Cours de C. civ.*, I, p. 361. Demolombe, III, 122. 123. T. Huc, II, 284. Beudant, *Cours de dr. civ. fr.*, I, 240. Fremont, *Divorce*, 859. Laurent, II, 363. După acest din urmă autor, motivul tras din moralitatea publică nu s'ar aplica femeii despărțite. Cpr. Laurent, II, 363 și *Dr. international*, V, 131.

facerea căsătoriei precedente, sau de la declarațiunea ei de anulare, afară de casul când ea ar fi născut în acest timp: *es sei den, dass sie inzwischen geboren hat* ⁽⁹⁾. Această prohibiție poate fi ridicată prin o anume dispensă». «*Von dieser Vorschrift kann Befreiung bewilligt werden*».

După Codul lui Andronaki Donici (art. 10 și 20, Capit. 30), femeia contra căreia se pronunțase divorțul nu putea să se mărite cinci ani. Aceiaș dispoziție se vede și în Codul Calimach, cu adăogire însă ca femeia contra căreia se pronunțase divorțul pentru precurvie (adulteriu) sau vrășmășia bărbatului, nu se mai putea nici odată căsători cu un alt bărbat (art. 128) ⁽¹⁰⁾.

În India, un obicei atât de vechi pe cât de barbar, voea ca femeia văduvă să se ardă odată cu cadavrul bărbatului său. În legile lui Manu nu se vorbește despre acest obicei, dar se prevede că văduva trebuie să rămăe credincioasă memoriei bărbatului, nefiindu-i ertat măcar de a pronunța numele unui alt bărbat, fără a se expune la reprobarea obștească și fără a perde până și numele de femeie cinstită.

În dreptul roman, în Codul Calimach, și în alte legislațiuni străine, de exemplu în Codul suedez de la 1734 ⁽¹¹⁾, termenul văduviei este de un an în loc de zece luni, și este aplicabil nu numai femeii, dar și bărbatului. «Așijderea se cuvine ca și bărbatul să păzească anul jălirei, zice art. 144 din Codul Calimach, pentru cinstea femeii sale celei vrednice de aceasta».

O asemenea dispoziție este logică și rațională ; căci dacă căsătoria unei văduve, înaintea unui termen oare-care, ar fi contrară moralei și buneii cuviințe, tot ast-fel ar fi și căsătoria bărbatului ⁽¹²⁾.

Văduva care, având copii, ar fi voit să se mărite

⁽⁹⁾ Conform: art. 57 Cod italian.— Art. 1233 din Codul portughez de la 1867 permite văduvei de a se căsători înaintea expirării termenului de 300 zile de la moartea bărbatului, sub îndatorirea însă de a face să se verifice dacă ea este îngreunată sau nu.

⁽¹⁰⁾ Cpr. Nov. 22, capit. 15 și 16; nov. 134 și 117, capit. 13.

⁽¹¹⁾ «*Un văduv sau o văduvă, zice acest Cod, nu se poate recăsători de cât după trecerea unui an de la moartea primului soț*» (art. 3, tit. căsătoriei, capit. 12, despre împărțeala (*afvitring*), și coabităția nelegitimă (*olaga samman flytning*)).

⁽¹²⁾ În Codul lui Andr. Donici și în pravila lui M. Basarab (capit. 261), termenul jălăniei sau a jălirei era tot de un an. După această din urmă pravilă, soțul care nu se mai căsătorea de al doilea, lua din averea celui-lalt soț o parte cât un copil: «Cărei mueri va muri bărbatul, și a doua oară nu se va mărita, aceea să aibă treabă să-și fie darurile cele dinaintea nunței și toată zestrea ei; iară de în bucatele bărbatului ei să aibă parte atât cât ar avea un copil al ei, și cu acelea să fie volnică să facă ce-i va fi voia. Numai a treia parte de în bucatele ei, aceea să o păzească pentru copii, și așijderea și bărbatul carele nu se va însura a doua oară, așa să aibă de în bucatele muerii lui parte ca și un copil». (Glava 264).

înaintea îndeplinirii anului jălirei, nu putea scăpa în alt chip de necinste, decât dobândind slobozenia stăpânirii, și lăsând fiilor săi, în deplină proprietate, jumătate din averea sa și toate câștigurile nuntești (art. 149 Cod. Calimach). Neobservarea acestor formalități atrăgea osândirea văduvei și a noului ei bărbat, socotindu-se amândoi necinstiți, iar văduva, pe lângă pedeapsă și necinste, mai perdea încă câștigurile nuntești și cele lăsate ei prin testament de către defunctul ei bărbat (art. 147 Cod. Calimach).

Bărbatul văduv care, având copii, păzea anul jălirei, dobânda întrebuințarea venitului de pe cele câștigate din averea soției sale prin testament, până la venirea copiilor într'o legiuită vârstă; iar dacă nu avea copii, atunci îi rămănea acele lucruri în desevêrșită proprietate (art. 152 Cod. Calimach).

Ast-fel, bărbatul care se conforma legii, avea oare-care foloase, iar acel care o călca în picioare nu avea nici pedeapsă, nici necinste, ci numai perdea acele foloase.

Astăzi, nici dispoziția din Codul Calimach nu mai există măcar, și bărbatul se poate căsători de îndată după moartea soției sale ⁽¹³⁾. S'ar părea, după cum a zis nu mai știu care femeie de spirit, că noi bărbații, care avem misiunea și monopolul de a face legile, căutăm în tot-d'a-una a le face în folosul nostru, și în detrimentul femeilor, cerând mai multă moralitate de la dâensele decât de la noi înși-ne.

Numai femeile bărbaților vrednici de jălire erau obligate, după Codul Calimach, a păzi anul jălirei. Cât pentru bărbații cei nevrednici, cari erau: prigonitorii patriei și stăpânirii (adecă a Domnului), ucigașii de sineși, când se bucură de întregimea minții lor, acei care ar fi fugit la vrăjmași sau care ar fi căzut în fapte criminalicești pedepsite cu moartea (art. 146 Codul Calimach), văduva lor rămasă îngreunată avea voe să se mărite după patru-zeci de zile a ușurării sale, cu toate că n'ar fi expirat încă anul jălirei (art. 145 Codul Calimach).

Codul Calimach reproducând în mare parte, în dispozițiile de mai sus, dreptul roman, și mai cu seamă novelele lui Justinian, se deosebește cu desevêrșire de Codul austriac, căci, deși, după acest Codice, atât văduva care s'ar fi căsătorit înaintea termenului prescris de lege, cât și noul ei bărbat,

⁽¹³⁾ Câte-va legislațiuni străine au hotărât un termen de văduvie și pentru bărbați; așa, de ex., în Prusia, bărbatul nu se putea căsători decât șase săptămâni după moartea soției sale (§ 24, II, 1, *Landrecht für die Preussischen Staaten*), iar în Ducatul de Hessa și în Saxonia, după șase luni. V. Foelix-Demangeat, *Dr. internat.*, II, p. 445 și 448. Aceste dispozițiuni au fost însă abrogate atât prin legea din 6 Febr. 1875 (art. 35, 39) cât și prin noul Cod german, care vorbește numai de femei și care hotărâse un termen de zece luni, ca și la noi (Cpr. art. 1313 din noul Cod german cit. *supra*).

sunt osândiți la o pedeapsă proporționată cu împrejurările, perzând veduva drepturile ce i s'ar fi rezervat prin primul contract de căsătorie, iar bărbatul, dreptul de a cere anularea căsătoriei pentru îngreunare de sămânța străină (art. 58 și 121 Cod. austriac), totuși veduva îngreunată poate să se căsătorească de al doilea, îndată după ușurarea ei, sau, la caz de îndoială, după expirarea termenului de șase luni, sau chiar de trei luni, dacă, din împrejurări, sau din arătarea experților, îngreunarea ei nu este probabilă (art. 120 Cod. austriac). Cât pentru motivul tras din moralitatea publică și din buna cuviință, Codul austriac nici nu pomeneste măcar.

Impedizarea la căsătorie care rezultă din art. 210 și 278 Cod. civ. rom. fiind numai prohibitivă, iar nu dirimantă, căsătoria unei văduve contractată înaintea expirării acestui termen n'ar putea fi anulată numai din această cauză⁽¹⁴⁾, ear femeia și ofițerul stărei civile care ar fi celebrat căsătoria, nu s'ar expune la nici o pedeapsă, căci, precum am văzut *supra* nota 3, legiuitorul nostru a eliminat art. 194 din C. penal fr., care, în asemenea caz, prevede pedeapsa amenzii pentru ofițerul stărei civile.

Veduva este oprită de a se mărita timp de zece luni, nu numai la caz de desfacerea căsătoriei prin moarte sau despărțenie, dar chiar și în caz de anularea ei, motivele fiind aceleași. Așa dar, în urma anulării căsătoriei sale, femeia nu se va putea mărita de al doilea decât zece luni după dobândirea deciziei definitive prin care s'a admis anularea⁽¹⁵⁾. Legea germană din 1875, Codul german (art. 1313), Codul austriac (art. 120), Codul italian (art. 57) și Ante-proiectul de revizuire a lui Laurent (art. 146) sunt formali în această privință.

Venim acum, după aceste considerațiuni generale, la chestia de drept internațional despre care se ocupă scrisoarea mai sus reprodușă a Ministerului justiției din Franția. Impedizarea care rezultă din art. 210 și 278 este ea de ordine publică în așa sens ca ea să fie aplicabilă și femeilor străine a căror statut personal ar fi contrar? Curtea din Paris, reformând o decizie a tribunalului, a decis

⁽¹⁴⁾ Marcadé, I, 756. Mourlon, I, 562 și 824. Valette, C. civ., I, p. 288 și Valette sur Proudhon, I, p. 405. T. Huc, II, 284, 399. Laurent, II, 484 și III, 290. Demolombe, III, 337. Thiry, I, 250. Arntz, I, 303. Baudry, I, 660. D. Cuculi, *Dreptul* din 1879, No. 23. Aubry et Rau, V, § 463, p. 82. Beudant, *Cours de dr. civ. fr.*, I, 241, p. 342. Fremont, *Divorce*, 860 și toți autorii, afară de Delvincourt și de Proudhon.

⁽¹⁵⁾ Beudant, I, 239. Marcadé, I, 756. Fremont, *op. cit.*, 860. Demolombe, III, 124. Aubry et Rau, *loco supra cit.* Duranton, II, 175, nota 1.— *Contră.* Laurent, II, 364. T. Huc, II, 284.

afirmativa, punând în principiu că ordinea publică din Franția se opune la căsătoria femeii înaintea expirării celor zece luni de văduvie, chiar dacă statutul ei personal ar permite asemenea căsătorie :

«Considerând, zice această decisiune, de care se face mare caz, că art. 228 din C. civ. (210 C. rom.), oprind pe femei de a contracta o nouă căsătorie înaintea expirării celor zece luni de la desfacerea celei dintâi, edictează o dispoziție de ordine publică; întemeiată pe îngrijirea ce a avut legiuitorul de a preveni filiațiunile echivoce și pe cuvinte de decență publică ; că art. 194 C. pen. (nereprodus în legea noastră), care pronunță o pedeapsă contra ofițerului stării civile ce a celebrat o căsătorie în contra dispozițiunilor art. 228, dovedește mai cu seamă caracterul de ordine publică a acestei dispoziții prohibitive ; că, în zadar d-na Mayer, femei prusiană, despărțită prin o sentință a tribunalului din Francfort, invoacă statutul ei personal, care i-ar permite de a contracta imediat, în urma pronunțării divorțului, o nouă căsătorie ; că statutul personal, care determină capacitatea d-nei Mayer, nu se poate aplica în Franția, unde se isbește de o dispoziție prohibitivă întemeiată pe ordinea publică; Că, în asemenea caz, ordinea publică învinge neapărat legea personală care ar viola-o ; că reu se obiectează, în specie, că prohibițiunea art. 228 ar trebui să cedeze înaintea statutului personal, de oare-ce legislația orașului Francfort n'ar fi contrară vederelor legii franceze asupra necesității de a preveni confuziunea paternității, ci ar fi regulat prin alte mijloace chestiunea constituirei familiei ; Considerând că, în această privință, condițiile ordinii publice din Franția atârnă numai de regulile suverane ale legii franceze ; că tribunalele nu pot căuta echivalentul înțelepciunii acestor regule în dispoziții ale dreptului străin ; că o prohibiție de ordine publică exprimată în mod neîndoelnic prin legile noastre, exclude într'un mod absolut tot ce ar tinde, în orî-ce cauză, a o înfrânge ; că, prin urmare, ofițerul stărei civile despărțirei a 8-a, cu drept cuvânt a refuzat de a celebra a doua căsătorie pe care d-na Mayer voea s'o contracteze, patru-spre-zece zile în urma sentinței de divorț care desfăcuse căsătoria ei precedentă. Pentru aceste motive, infirmă sentința trib. Senei din 4 Ianuarie 1872»⁽¹⁶⁾.

Mulți autori se mărginesc a înregistra această decizie, pronunțată în contra concluziilor Ministerului public, fără măcar a discuta chestiunea. Ba încă unii din ei recomandă cu tot dinadinsul con-

⁽¹⁶⁾ Veđi *Dreptul* din 1872 No. 17. Sirey, 73, 2, 112. D. P. 73, 2, 160. *Journal Clunet*, anul I (1874), p. 31, V^o *Divorce*. *J. du palais*, 1873, p. 473.

siderentele ei (17), care mi se par de o slăbiciune extremă. În adevăr, dacă este de principiu că statutul teritorial trebuie să fie în frîu statutul personal de câte-orî acest din urmă se găsește în opoziție cu o lege teritorială de ordine publică, principiu admis atît de jurisprudență (18) cît și de autori, și consacrat în termenii expresi prin art. 30 din legea de introducere a noului Cod german (*Einführungsgesetz*) (19), nu este însă exact de a se afirma, așa precum afirmă Curtea, că prohibițiunea edictată de art. 210 și 278 ar interesa ordinea publică și bunele moravuri, căci, după cum foarte bine zice Laurent, dacă ar fi așa, împedirea care rezultă din aceste texte ar fi dirimantă, iar nu prohibitivă. Nu se poate crede, în adevăr, că existența societății ar fi periclitată prin împrejurarea că o femeie străină ar opune statutul ei personal unei împediri pur prohibitive. La noi, este un argument și mai mult pentru a decide chestiunea în acest sens, și anume eliminarea art. 194 din Codul penal fr., care pedepsește pe ofițerul stărei civile, ce a celebrat căsătoria în contra dispozițiilor art. 210 și 278, argument care și are însemnătatea sa și pe care Curtea din Paris nu l'omite în considerentele sale (20). În fine, nu trebuie să uităm argumentul pe care se întemeiază Ministrul justiției din Franța, și care mi se pare decisiv, de și nu

l-am găsit nici într'un autor: Art. 210 și 278 din Codul civil nu sunt decît o consecință a art. 289 (315 Cod. fr.) din acelaș Cod, care stabilește o presumpție de legitimitate în folosul copilului născut în cele trei sute de zile de la desfacerea primei căsătorii. Această presumpție nu se referă însă decît la copilul a cărui statut personal este cărmuit de legea română; filiațiunea copilului străin se determină de presumpțiile legii țării sale, și neobsevarea termenului de zece luni, nu poate, de câte-orî el nu este prescris de legea străină, să producă vre o consecință în privința lui. Prin urmare, textele menționate au un caracter cu totul privat și prevăd o simplă chestiune de capacitate cărmuită de statutul personal al femeii. Aceste sunt adevăratele principii, și sentința tribunalului din Paris care le admitea, a fost fără cuvînt infirmată de Curte (21).

D. Alexandresco

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 4 Septembrie 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

S. I. Ștefănescu, compturi.

Curtea de compturi.—Delapidările comise de perceptori.—Responsabilitatea casierilor generali pentru aceste delapidări.—Limitarea acestei responsabilități.—(Art. 19 și 87 a legii comptabilității Statului, art. 67 din legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe).

Casierii generali sunt răspunzători de delapidările comise de perceptori, însă această răspundere este limitată numai la delapidările comise de perceptori numiți dupe propunerea și recomandarea casierului.

Când însă perceptorul culpabil de delapidare nu a fost numit după propunerea casierului, fie că l'a găsit casierul în funcțiune, fie că a fost numit în urmă fără propunerea casierului său în contra propunerii ce el ar fi făcut, în asemenea cas casierul răspunde de delapidare numai când s'ar constata neglijența în verificare sau lipsă de verificare din partea sa.

Decisiunea 172/900.—Casată decisiunea Inaltei Curți de compturi secția I No. 5/900, după cursul făcut de S. I. Ștefănescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier G. Bagdat.

(21) Veđi în acest sens, Laurent, *Dr. international*, V. 131, p. 272. T. Huc, II. 399. Bressolles, *Quest. de dr. international*, p. 21. Pic, *Mariage et divorce en dr. international et en legislation comparée* (thesă p. doctorat, Lyon, 1885), p. 141. C. N. Busdugan, *op. cit.*, p. 224. P. Fiore, *Mariage célébré a l'étranger suivant la législation italienne*, J. Clunet, anul 1886, p. 168, No. 7. Cpr. și Vincent et Pénaud, *Dictionn. de dr. international*, V^o *Mariage*, 143, care se mărginesc a arăta ambele opinii, fără însă a-și da părerea.

(17) Veđi Robert Fremont, *Tr. du divorce*, 860, p. 416 Demolombe, I. 100 bis. A. Weiss, *Tr. élément. de dr. international*, p. 451 și 541 (ed. a 2-a din 1890) și *Tr. de dr. internat.*, III, p. 424, 425. Brocher, *Dr. internat.*, p. 277. Chrétien, *J. Clunet*, anul 1886, p. 169, nota 1. Rolin, *Pr. de internat. privé* (1897), II, p. 74. Despagne, *Pr. de dr. internat. privé* (ed. a 3-a, 1899), 264, p. 536, 537. Tot în acest sens se pronunță și amicul nostru P. Negulescu, în darea de seamă ce a făcut asupra lucrării d-lui C. N. Buzdugan: *Du mariage des Roumains à l'étranger et des étrangers en Roumanie*, fără însă a arăta că chestiunea este viiă desbătută și controversată (V. Dreptul No. 48 din 1900, p. 391). Iată dar că am ajuns a face d-lui P. Negulescu imputarea pe care d-l A. N. Djuvara, într'o critică severă și nedreaptă, o face monografiei d-lui Buzdugan. (Veđi *Noua Revistă română* din 1 și 15 Iulie 1900, No. 13 și 14). D-l Djuvara, a cărui opere n'am citit încă spre a-mi da părerea asupra lor, s'a legat în treacă și de prefața care întovărășește această monografie, însă sunt lup cam bătrîn și pielea de oaie nu mă prea înspăimântă. Suntem așa de pușini la număr acei care ne îndeletnicim cu munca și producem câte ceva, încât este o crimă de a ne arunca reciproc peatra și a căuta a ne descuraja unii pe alții. De altmintrelea, monografia d-lui Buzdugan, pe care am crezut-o și o cred și acum vrednică de toată lauda, orî-care ar fi imperfecțiunile ei, a fost apreciată așa cum se cuvine de alți publiciști străini mai competenți decît mine, nu zic însă mai competenți decît autorul criticii de mai sus.

(18) Cpr. Trib. Covurlui. *C. Judiciar* din 1897, No. 23.

(19) «Aplicarea unei legi străine este exclusă, zice acest text, de câte orî această aplicare ar fi contrară bunelor moravuri și scopului urmărit de legea germană». «*Die Anwendung eines ausländischen Gesetzes ist ausgeschlossen, wenn die Anwendung gegen die guten Sitten oder gegen den Zweck eines deutschen Gesetzes verstossen würde*».

(20) Cpr. Despagne, *op. și loco supra cit.*

Pe d-l avocat P. Borș, din partea recurentului S. I. Ștefănescu în dezvoltarea motivelor de casare ; și

Pe d-l procuror în concluziuni ;

Deliberând,

Asupra mijlocului III de casare :

«Violarea art. 67 al legii de percepere din 1893. Am invocat prin motivul 3-lea al apelului neresponsabilitatea mea pentru acel percepător, care nu era prepus al meu, ales sau recomandat de mine. Totuși Curtea de compturi mă respinge și acest mijloc de apărare pe considerentul că toleranța mea se consideră ca o aprobare a alegerei și recomandațiunii făcută de predecesorul meu. Interpretarea ce Curtea dă art. 67 sus citat prin extensiune și analogie la cazul celui percepător neales și nerecomandat de mine cu cazul de răspundere ce incumbă casierilor generali pentru prepușii lor este arbitrară și făcută cu violarea acestui text de lege. După legile comune afortiori după legea specială, superiorul răspunde de faptele subordonatului său când acesta a fost alesul și delegatul său, căci numai acesta e și înțelesul firesc al cuvântului prepus. Curtea de casație, secția II și secțiunile-unite ale acestei Inalte Curți, au și făcut explicațiunea acestui principiu și a acestei regule de drept în sensul cum am onoare a susține».

Având în vedere deciziunea Curții de compturi supusă recursului, care respinge apelul făcut de recurent în contra deciziei Ministerului de Finance, rămânând ast-fel condamnat în calitate de fost casier general, a plăti fiscului solidar cu diferiții controlori o sumă de 11319 lei delapidată de fostul percepător a circumscripției a 12 din județul Romanați ;

Având în vedere că dinaintea Curții de compturi, recurentul, între alte mijloace de apărare a invocat că dânsul nu poate fi responsabil de delapidarea săvârșită de acel percepător, întru cât numirea lui nu e propusă de el, iar Curtea de compturi discutând acest mijloc de apărare declară că de și numirea percepătorului delapidator nu a fost propusă de recurent, ci l'a găsit funcționând la intrarea sa în serviciu, prin faptul însă că l'a lăsat a continua în acea funcțiune, aceasta ar echivala cu o numire după chiar propunerea sa ;

Considerând că ast-fel fiind faptele, cestiunea dedusă în judecata acestei Curți și care formează obiectul mijlocului de casare, este aceia de a se ști, care este întinderea și natura responsabilității impusă casierilor generali pentru faptele percepătorilor în împrejurările speței ;

Considerând că dacă casierul general trebuie să răspundă în general pentru faptele percepătorului numit după a lui propunere, nu are a fi acieași răspunderea casierului, când percepătorul nu a fost numit dupe propunerea casierului, fie că l'a găsit casierul în funcțiune, fie că s'ar fi numit în urmă fără ordinul formal al casierului, sau în contra propunerii ce el ar fi făcut ; că în cas că e vorba de faptele unui percepător care nu e numit după propunerea casierului, acesta nu poate răspunde pentru toate faptele săvârșite de percepător, căci în lipsa unui text formal e neadmisibil ca cine-va să răspundă pentru toate faptele delictuase ale altuia ;

Că răspunderea casierului nu poate fi în împrejurările de delapidare săvârșite de un percepător care nu e numit după propunerea casierului de cât pentru neglijență în verificare sau pentru lipsă de verificare a percepătorului, precum aceasta rezultă din art. 87 și 19 a legii comptabilității ;

Considerând că nu se poate susține precum face Curtea de compturi că găsirea în funcțiune a unui percepător de către casier ar echivala cu numirea după a lui propunere, pentru că e știut că avisurile casierilor nu sunt obligatorii pentru administrația superioară ;

Considerând că ast-fel fiind, pentru ca recurentul să poată fi declarat responsabil conf. citatelor dispoziții de lege, ar fi trebuit ca Curtea de compturi să stabilească că delapidarea săvârșită de percepător nu s'ar fi putut comite dacă recurentul nu era la rândul său culpabil de neglijență, sau de lipsă de verificare ;

Că prin urmare Curtea nefăcând asemenea constatare și neținând seamă de mijlocul de apărare invocat de recurent și punând în sarcina lui un deficit fără să stabilească gradul de responsabilitate al recurentului a nesocotit textele de lege sus arătate și dar, mijlocul de casare este întemeiat ;

Pentru aceste motive, și fără a mai discuta cele-lalte mijloace de casare invocate, Curtea casează, etc.

Audiența de la 5 Septembrie 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Calipso și Atanase Castriș cu Smaranda G. Minculescu și N. Tomescu

Urmărire imobiliară. — Urmărirea unui imobil aparținând unei femei măritate. — Contestație din partea femeii, cu autorizația soțului. — Respingerea contestației pe motiv că numai soțul are exercițiul acțiunilor dotale. — Dacă o asemenea contestație este o acțiune dotală propriu zisă. — Casarea ordonanței. — (Art. 1242 și 1243 Cod civil ; art. 525 și 530 din Pr. civilă).

In cas de urmărire silită a unui imobil aparținând unei femei măritate, dânsa poate face contestație la urmărire, cu autorizația soțului său, o asemenea contestație nefiind o acțiune dotală propriu zisă pentru obținerea sau recunoașterea zestrei, ci e o acțiune de conservare pe care o poate exercita femeia.

Ast-fel, este casabilă o ordonanță de adjudecare când tribunalul respinge o contestație făcută de o femeie măritată, cu autorizația soțului său, la urmărirea unui imobil al său, pe motiv că numai soțul are exercițiul acțiunilor dotale.

Decisiunea 175/900. — Casată ordonanța de adjudecare a tribunalului Ilfov, secția de Notariat 209/900, după recursul făcut de Calipso și Atanase Castriș în proces cu Smaranda G. Minculescu și N. Tomescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier R. Opranu ;

Pe d-nii avocați Elefterie Rădulescu și Stănescu din partea recurenților în dezvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-nii avocați Grădișteanu și Comănescu, din partea intimaților în combateri ;

Deliberând,

Asupra motivului I și II de casare :

I. «Exces de putere și violarea art. 1242 C. civ., căci de și o parte din imobilul scos în vânzare este avere parafernala a femeii măritată, totuși tribunalul respinge contestația sub cuvânt că femeia nu are calitate de a intenta o asemenea acțiune».

II. «Exces de putere și violarea art. 525 și 530 Pr. civ., de ore ce contestația este făcută de ambi soți, după cum se vede din însăși contestație, iar nu numai de soție, și deci tribunalul a respins rău contestația ca nefiind făcută pe timbru și conform regulilor de procedură».

Având în vedere că se constată că d-na Calipso Castriș cu autorisația soțului ei Ath. Castriș a făcut contestație contra urmării silite a imobilului; că la ziua judecării contestației, față fiind atât d-na Calipso Castriș cât și soțul, s'a cerut respingerea contestației, fiind nulă, întru cât d-na n'avea calitatea a face acea contestație, acest drept avându-l numai soțul conform art. 1242 Cod. civil, iar tribunalul a respins contestația pentru motivul că numai soțul ar fi având exercițiul acțiunilor dotale conform art. 1242 Cod. civil;

Considerând că contestația făcută de d-na Calipso Castriș cu autorisarea soțului nu este o acțiune dotală propriu zisă pentru obținerea sau recunoașterea zestre, ci o acțiune de conservare, pe care o poate exercita și femeia; că ori cum contestația făcută cu autorisarea soțului și soțul fiind față la judecare putea să fie însușită de soț la judecare; că în ori-ce caz chiar în cazul extrem când soțul ar neglija a lua măsurile necesare spre conservarea și preservarea imobilului lui de o urmărire silită a nega femeii măritate dreptul de a face contestații pentru motivul că numai soțul are exercițiul acțiunilor dotale, lăsându-se în împrejurări de ineptie a soțului a se înstreina imobilul și a se cauza un rău de multe ori iremediabil, este a se aplica art. 1242 Cod. civil, în contra scopului, bine înțeles, urmărit de legiuitor și fără a se înțelege rațiunea care ar fi; și dacă am adopta acest soi de formalism consacrat de tribunal, și am lăsa a se cauza un rău, justificând aceasta prin dispozițiile art. 1243 Cod. civil, soțul ar răspunde de prejudiciul cauzat, acesta nu e un remediu suficient și de aceea nu justifică părerea tribunalului;

Că ast-fel fiind, motivul fiind întemeiat ordonanța urmează a fi casată;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, Secția I

Audiența de la 29 Octombrie 1899

Președenția D-lui G. C. ȘIȘMAN, Prim-Președinte

Primăria com. Brăila cu Mândica Gavrilă.

Decisiunea No. 180.

Mandat. — Mandat conceput în termen general. — Ce coprinde. — Recunoaștere făcută de un mandatar în numele mandantului și care are de scop a atinge un drept litigios al mandantului. — Ce fel de mandat trebuie să aibă mandatarul.

Usurpațiune. — Comună usurpând terenul unui cetățean pentru a face stradă pe el. — Ce valoare trebuie să restituie comuna.

1) Un mandat conceput în termen general nu poate coprinde de cât actele de administrație.

Recunoașterea însă care are de scop a atinge un drept litigios al mandantului, fiind un act de dispoziție, un mandatar nu o poate face de cât în virtutea unui mandat special.

2) O dată ce s'a stabilit că o comună a luat fără drept un teren pe care a făcut o stradă, teren ce aparținea alt cui-va, comuna este datoare să răspundă proprietarului aceluși teren valoarea pe care acel teren o avea în momentul când urma să fie restituit, iar nu valoarea avută în momentul și timpul usurpării, pentru că comuna nu'și poate crea un drept din propria sa culpă.

S'a ascultat: d-nii avocați Fălcoianu și Dumitrescu, din partea intimătei Primăriei comunei Brăila, în susținerea opoziției și d-l avocat M. G. Orleanu din partea reclamantei Mândica Gavrilă în combateri;

Curtea deliberând,

Având în vedere că prin efectul opozițiunii făcută de comuna urbei Brăila la decisiunea No. 52 din anul 1898, Curtea urmează a se pronunța asupra apelului introdus de zisa comună contra sentinței tribunalului Brăila No. 592 din 1896;

Ascultând părțile în conclusiuni;

Având în vedere că acest proces are de obiect acțiunea intentată de Mândica Gavrilă, contra comunei urbei Brăila, care după cum a fost modificată la prima instanță, tinde la obligarea acestei comuni a'și plăti suma de 11280 lei, valoarea unui teren situat în portul Brăila pe care zisa comună l'a usurpat fără drept;

Având în vedere că prin sentința apelată trib. a admis acțiunea intimătei Mândica Gavrilă și a condamnat pe Primăria urbei Brăila ca să plătească numitei suma de 11280 lei valoarea locului în litigiu cu procente legale de la 2 Octombrie 1892 data acțiunii și până la achitare precum și una sută lei cheltueli de judecată;

Având în vedere că Primăria urbei Brăila invoacă în apărarea sa următoarele motive: 1) că intimata Mândica Gavrilă n'a stabilit identitatea imobilului în litigiu; 2) că chiar când acest fapt ar fi dovedit, totuși acțiunea numitei este prescrisă, și 3) că în ori-ce caz nu s'ar putea acorda intimătei de cât valoarea pe care acele locuri o aveau când s'a luat de comună;

Considerând că Mândica Gavrilă în dovedirea dreptului de proprietate asupra locurilor pentru care părțile să judecă, a prezentat actele magistratului din orașul Brăila sub No. 239 și 241 din anul 1837, acte necontestate de comuna oponentă, din care rezultă că Pam-buchi Dracos, părintele intimătei a fost proprietarul a două locuri situate în portul Brăila, unul în mărime de 42 stânjeni patrați și altul de 52 stânjeni patrați;

Considerând că din adresa Primăriei urbei Brăila sub No. 2068 din 1865, prezentată de intimată, se probează că aceste locuri care are o întindere totală de 94 stânjeni patrați, a fost luate de acea comună spre a le utiliza la deschiderea unor strade de interes general;

Că față cu aceste probe comuna nu mai poate să conteste identitatea locurilor al căror precu se reclamă, și dar primul motiv este neintemeiat;

Că în ceia-ce privește prescripțiunea de 30 ani ;

Considerând că Primăria Brăila pretinde că aceste locuri s'au luat de dânsa în anul 1860, ast-fel că de la această dată și până în 1892 când s'a făcut procesul, ce se discută astăzi, fiind trecuți mai mult de 30 ani, acțiunea intimată este prescrisă ;

Considerând că în justificarea acestei afirmațiuni, zisa comună se servă de o declarație ce i s'a adresat la 18 Maiu 1896 de d-l avocat Basilescu în calitate de mandatar al intimatului prin care cu ocazia propunerii unei transacții pentru stingerea acestui proces, a recunoscut că comuna Brăila a luat în posesiune aceste locuri încă din anul 1860 ;

Considerând că admitând că această declarație ar emana de la avocatul Basilescu în calitate de mandatar al intimatului—de și dânsa o contestă—urmează a vedea dacă numitul putea să facă o ast-fel de recunoaștere în numele mandantei sale ;

Considerând că din procura legalizată de comisariatul de poliție secția II din București sub No. 110,90, rezultă că avocatul Basilescu, avea un mandat general din partea Mândicai Gavrilă de a o reprezenta înaintea tuturor instanțelor judecătorești și administrative din țară în toate procesele ce va avea spre a'î apăra interesele, a face acte de procedură, a deferi și a referi jurăminte, a răspunde la interogator, etc.

Considerând că în specie fiind vorba de un mandat conceput în termeni generali, el conform art. 1536 Cod. civil nu poate cuprinde de cât numai actele de administrație ;

Considerând că recunoașterea care are de scop a atinge un drept litigios al mandantului, fiind un act de dispoziție, un mandatar nu o poate face de cât în virtutea unui mandat special ;

Că în specie pe cât timp avocatul Basilescu n'a avut un asemenea mandat din partea intimatului, recunoașterea lui nu'î poate fi oposabilă ;

Considerând însă că din adresa Primăriei urbei Brăila No. 2078 din 15 Iunie 1865, se probează că locurile în litigiu a fost usurpate de comună, în anul 1863, și de la această dată și până în anul 1892 când s'a intentat procesul, nu a trecut încă termenul cerut pentru prescripțiunea de 30 ani ;

Că în definitiv chiar dacă am admite că avocatul Basilescu avea dreptul să facă această recunoaștere în numele intimatului, totuși din menționata adresă se vede că consiliul comunal al acelei comuni prin jurnalul încheiat în anul 1863 a recunoscut dreptul moștenitorilor defunctului Pambuchi Dracos asupra acestor locuri și a decis a le da alte locuri în schimb ;

Că prin urmare în cazul acesta fiind operată întreruperea civilă a prescripțiunii în sensul art. 1865 al. 3 Cod. civil, cea recunoaștere nu mai poate fi de nici un folos comunei intimatului și deci și acest motiv este nefondat ;

Considerând că odată dovedit că comuna Brăila a luat fără drept aceste locuri care astăzi aparțin intimatului, ea este datoare să răspundă intimatului valoarea pe care acele locuri trebuia să o aibă în momentul când urma să fie restituite, iar nu valoarea avută în

timpul usurpării căci atunci ar fi a se crea comunei un drept din propria ei culpă ;

Considerând că în ceia ce privește valoarea acestor locuri de și tribunalul a acordat Mândicai Gavrilă valoarea cât a fost estimată de experți, cum însă Curtea nu este legată de acest raport, în aprecierea sa fixează cifra despăgubirei la 7000 lei, urmând a se reforma deciziunea Curței și sentința tribunalului numai în acest punct, menținând cele-lalte dispozițiuni din acea deciziune și sentință ;

Pentru aceste motive, Curtea, admite opoziția și apelul făcut de Primăria comunei Brăila. Reformă în parte deciziunea și sentința ; admite în parte acțiunea intimatului Mândica Gavrilă și condamnă pe Primărie să plătească intimatului Mândica Gavrilă 7000 lei valoarea imobilului în litigiu, etc. etc.

(ss) G. C. Șişman, V. Râmniceanu, G. Stoicescu, Fr. Papp, D. G. Taslauanu.

INFORMAȚIUNI

Avis către Corpurile de Portărei din țară

Citațiuni, adevărate, procese verbale, se furnizează de tipografia acestui ziar, pe prețul de LEI 5.50 topul compus din 400 exemplare. Afipte și publicații la vânzări imobiliare LEI 11 topul, tot din 400 exemplare.

Toate acestea sunt tipărite pe hârtie bună și conform formularelor tip din Procedura civilă publicate în Monitorul Oficial No. 77 din 7 Iulie 1900.

Comandele se fac la tipografia ziarului «Curierul Judiciar», București, pe numele S. Grigorescu.

Marfa se expediază contra valoare, timbre sau mandat poștal.

ERATA

În articolul D-lui M. N. Pascu, avocat din Galați, inserat în No. 61 al Curierului Judiciar, s'au strecurat câte-va erori de lipar, pe cari le rectificăm.

Ast-fel titlul articolului a se citi „incesibilitatea“, etc., în loc de „incensibilitatea“. La coloana a 2-a din pag. I, rândul 43, în loc de „pro sau contra“, a se citi „pro și contra“. În pag. III, coloana I, rândul al 34, după vorba „decu“, a se intercala cuvântul „intrat“. La pag. IV, col. I, rândul al 4, în loc de „les Anastasiana“, a se citi „lex Anastasiana“.

BIBLIOGRAFIE

A apărut :

COMENTARIUL Institutelor lui Justinian

TOM I, PARTEA II-a

Un volum de 241 pagini în 4°

DE

G. DANIELOPOLU

Se află de vânzare la autor, Calea Griviței 71

— PREȚUL 12 LEI —